

Úspešnosť v priamych platbách

Otázne je, čo považujeme za úspech. Za úspech môžeme považovať obdržanie priamych platieb v plnej výške do 13 mesiacov od podania žiadosti v zmysle európskej legislatívy. V podmienkach Slovenskej republiky je medzi poľnohospodármi za úspech považované získanie podpory v decembri daného roku, teda približne sedem mesiacov od podania žiadosti. Samotnú úspešnosť ovplyvňuje žiadateľ svojím konaním zo svojej pozície.

Čo treba, ak chceme byť úspešní

Z pozície žiadateľa je potrebné dodržiavať všetky podmienky žiadateľa o priame platby, ktoré sa ho týkajú. V nasledovnom texte uvádzame hlavné zásady v časovej postupnosti v priebehu roku:

Pred samotným podaním žiadosti je potrebné spoznať podmienky, ktoré musí žiadateľ spĺňať, t.j. preštudovať nariadenie vlády príslušné pre typ podpory, o ktorú chce žiadateľ požiadať. Nariadenie vlády Slovenskej republiky (NV SR) č. 342/2014 uvádza podmienky pre získanie jednotnej platby na plochu (základný typ platby na plochu), platby na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie – „greening“ a platbu pre mladých poľnohospodárov. NV SR č. 36/2015 uvádza okrem iného podmienky pre získanie podpory na pestovanie cukrovej repy, chmeľu, rajčiakov, ovocia a zeleniny s vysokou a veľmi vysokou prácnosťou. NV SR č. 75/2015 uvádza okrem iného podmienky pre získanie podpory pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami, agroenvironmentálno-klimatické opatrenie, ekologické poľnohospodárstvo).

Je potrebné preštudovať si aj usmernenie (vždy aktuálnu verziu pred podaním žiadosti) k jednotlivým nariadeniam vlády, nakoľko bližšie vysvetľuje jednotlivé podmienky. Medzi plnením a neplnením podmienky môže byť totiž veľmi tesný rozdiel a tento rozdiel môže znamenať oddialenie alebo zníženie platby. Preštudovanie podmienok, resp. medziročných zmien pred podaním žiadosti je preto pre žiadateľa veľkým prínosom. Žiadateľ sa nepotrebuje každoročne oboznámiť napríklad so 112 stranami usmernenia k NV SR, ale stačí mu prečítať si iba medziročné zmeny farebne zvýraznené

v texte.

Pred podaním žiadosti treba vykonať „inventúru“ plnenia príslušných podmienok na všetkých deklarovaných pozemkoch, ktoré sú predmetom jednotnej žiadosti. Toto výrazne napomáha pri predchádzaní problémom po podaní žiadosti.

Je potrebné sledovať internetovú stránku Pôdohospodárskej platobnej agentúry, kedy zverejní aktuálnu verziu nariadenia vlády SR č. 342/2014, 36/2015, 75/2015 a aktuálnu verziu usmernení k týmto NV SR, Informáciu o postupe získania prístupu do aplikácie pre geopriestorovú žiadosť (GSAA) pre nového žiadateľa pred podaním jednotnej žiadosti na rok 2021, Oznámenie o predkladaní jednotnej žiadosti o podporu, s určením termínov na podávanie jednotných žiadostí a príručku pre žiadateľa o priame podpory pre r. 2021.

Ďalšie dôležité kroky

Žiadateľ musí poznať výmery svojich pozemkov, správne ich zakresliť v GSAA, dodržiavať na pozemkoch príslušné podmienky uvedené v príslušnom NV SR (č. 342/2014, 36/2015, 75/2015).

Rovnako potrebuje disponovať dokladmi oprávňujúcimi užívanie jednotlivých pozemkov, optimálne vrátane prekryvu katastra na LPIS, nakoľko nájomné zmluvy a listy vlastníctva sú evidované v zmysle katastra nehnuteľností, avšak žiadosti o priame podpory sú podávané a administrované v zmysle registra pôdnych blokov (LPIS).

Žiadateľ vedie evidenciu pozemkov a vykonávaných agrotechnických operácií, vzhľadom k tomu, že je to jedna z podmienok uvedených v NV SR č. 342/2014, ale aj vzhľadom na možnosť preukazovať touto dokumentáciou, plnenie podmienok žiadateľa o priame platby.

No a v neposlednom rade musí aj sledovať oznámenia pôdohospodárskej platobnej agentúry a v prípade potreby komunikovať s PPA.

Odporúčania z praxe

Aj PPA a MPRV SR ovplyvňujú úspešnosť žiadateľa o priame platby a to predovšetkým nastavením podmienok a svojich postupov.

Žiadateľom o priame platby by výrazne pomohlo znížiť frekvenciu aktualizácie registra pôdnych blokov LPIS, nakoľko neustále zmeny spôsobujú zrejme najčastejší problém s vyplácaním priamych platieb.

V prípade nezrovnalostí v oblasti pôdy neblokovať žiadateľov na celej výmere, ale len na tej výmere, na ktorej je problém. Na základe zistení žiadateľov o priame platby sa v závere roka 2020 podarilo aspoň čiastočne eliminovať „pavúka“ blokovania žiadateľov, ktorí boli na diele pôdneho bloku s nadvýmerou, pričom sa nadvýmera netýkala nimi deklarovanej plochy.

Neblokovať žiadateľov, ktorí nemajú kontrolu v teréne, ale sú na diele so žiadateľom, ktorý má kontrolu v teréne.

Legislatívne a technicky systémovo nastaviť postihovanie umelo vytvorených podmienok („úmyselnú naddeklaráciu“) a viacnásobné deklarácie.

Zvýšiť počet zamestnancov/kontrolórov PPA vykonávajúcich kontrolu v teréne a spracovávateľov meraní za účelom zabezpečenia včasného výkonu a vyhodnotenia kontrol tak, aby maximum kontrol bolo vykonaných v období, kedy sú jednotlivé podmienky kontrolovateľné a vyhodnotiť ich včas pred koncoročným vyplácaním priamych podpôr.

Zabezpečiť vzdelávanie, informovanie žiadateľov o podmienkach poskytovania podpôr a základných problémoch so zastúpením vo všetkých regiónoch Slovenska.

Zverejňovať na webovej stránke MPRV SR a ďalších príslušných inštitúcií metodické pokyny pre výkon kontrol administratívnych a terénnych alebo ich skrátené verzie, s cieľom predchádzať problémom s poskytovaním priamych platieb

Vydávať príručku pre žiadateľov o priame platby alebo pre poradcov pre žiadateľov. Myslíme tým príručku, ktorá by obsahovala praktické vysvetlenia znenia jednotlivých podmienok, vrátane uvedenia príkladov dodržania, porušenia podmienok, vrátane obrazovej dokumentácie.

S cieľom predchádzať chybovosti zo strany žiadateľov organizuje Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora každoročne školenia k problematike priamych platieb.